

Slovenija izhaja v kiteden dvakrat, in sicer v tork in petik. Cena za celo leto po pošti je 4 gold. 40 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za ene kvatre 1 gl. 10 kr. Ako se pa iz založnice v Lju-

Slovenija.

bljani na bregu his. št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za ene kvatre 1 gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje se pol gold.

V torek 4. Sušca 1850.

Austrijsko cesarstvo.

Iz Gradca. Pri deželnem stajarskem zboru je g. grof Wurmbrand nesvetval, da se imajo zborni protokoli tudi v slovenskem jeziku tiskati, ker bo to Slovence z zaupanjem navdalo. Temu nasvetu so nekteri sodi čisto protivni bili, nekteri so pa vendar dovolili pripustiti, da se protokoli pokrajšani tudi v slovenskem jeziku tiskati dajo, in to zavoljo stroškov. Posebno je stroške omenil g. Kalhberg, zdajni ministerjalni sekretar in predsednik odredništva za rešenje zemliš.

Iz djanja g. Kalhberga se očitno vidi, da je on še dan danas taistih misli; — pa mi mu odkritoserčno povedati moramo, da nam to nikar všečno ni. Mi terjamo enakopravnost, pa tudi imamo pravico jo terjati, če postava od 4. marca 1849 le nekako veljavnost ima.

Kjer dva naroda jednake istinge založita, njima gredo jednake obresti. Slovenec tako dobro kakor nemeč davke odrajava; jeden i drugi mora tedaj vediti, alj se mu splača alj ne, alj se mu po razmeri odmenjava.

Komisija, na ktere čelu stoji g. Kalhberg, še ni le besedice v slovanskem jeziku obobčila od svojega ravnanja, pa vunder kako koristno bi bilo, da se slovenski kmet v svojem materinskem jeziku prepriča, kaj in kako se kuha in peče, česar bode jedenkrat vživati moral. Naj se gospodje tje odvzgor ne motijo v tem, da prosti kmet ne razumi, kaj je jednakopravnost. Kteri se hoče prepričati od nasprotnega, naj se poda v dolne kraje med Slovence, naj jih popraša, kar so njihove želje, in zvedil bode še morebiti kaj več. Slovenske uradnike so sprejemali s hirom, kakor da bi car meduje bil prišel, ter jih obdarovali s pesmami navlaš za ti primerlej složenimi, složenimi od prostih možev, spisanimi v prostem jeziku, kakor živi v ustih prostega moža. To je zadovoljni dokaz, da je mož na kmetih prav dobro si svést vsega, kar se okol njega plete in mete. Rës je, da kmet tudi naše žandarme, ne pa le francoske bode dobro razumil, čeravno ne bode s žandarmom jednoistega jezika govoril. — Pa gorje bode tako razumljenje. Saj ja pes tudi svojega gospodarja zastopi, neumnež tudi kak človeški jezik.

Opomnimo gosp. Kalhberga, naj si bode svést postave od Cesarja dane, da nam ne bode kratil naših prirojenih pravic, i poterdjenih od sv. vladarja našega, naj ne gleda na stroške, kterih on ne plačuje, naj pri ključi v nemških graških novinah vred nemškega tudi slovenski tekst svojih uradnih oznanil. —

Ljubljana. — a — Pač britka novica za vse rodoljube je bila, da je g. učenika Martinjaka v naj boljših letih smert zasačila. Umerl je takrat naj veči ljubitelj svojega naroda in svojih učencov. Le to nas tolaži, da so nam še mozej ostali, na ktere smemo ponosni biti, ki niso ne le zdaj domorodci ampak so že davnej pred 1848 pusto praho slovenstva

obdelovali. Reči moramo, da je med temi moži gospod učitelj Kersnik eden naj pervih. Od nekđaj že se mu je zatiraa narod smilil, kteremu se je clo to, kar divjak v amerikanskih gojzdovih ima — jezik jemal. Trudil se je, kar se je mogel, v persih svojih učencov pravi narodni duh obuditi. Ni se vstrašil zabavlic in protivcov, ki jih je na kupe imel, ne tudi velike prizadeve. Slasti umetniški jezik je izobraziti hotel in le g. Robida ga je prehitel, da ni svoje že izdelane fizike na svetlo dal. Res je izreke nabral, ki so domači, ne vnovozdelani, in vender vsakemu otročiču umevni. Kdor njega posluša, se bo, če se pred se ni, gotovo od puhlega bledenja Nemcov in nemškutarjev prepričal: „Kaj hočete z vašo beraško krajinšino, ki mora še marsikaj drobtine pozobati da bo kaj; kje imate Kancleis- in Kunstausdrücke, ki so saj neobhodno potrebni. — Dobro vemo, da jih potrebujemo, pa nič ne dë, saj jih imamo več svojih kakor vi, ki vsako drugo besedo od Grekov, Rimcov, Francozov itd. uzmate in ktere le vi zastopite, prosti človek pa ne ve, kaj da so in kaj pomenijo. — Serce mora res vsakemu veselja igrati, tega gospoda svoj predmet tako sladko in zastopno prednašati slišati — v maternem jeziku, s sivimi lasmi na glavi, sred svojih učencov, ki željno njegove besede poslušajo in si jih gotovo globoko v serce vtisnejo.

Kdor ima priloznost in čas ga poslušat iti, prosto mu je, naj gre, ne bode se kesal. Čas bo marsikdo imel, zakaj gospod Kersnik natoroslovje v nedeljih od dveh do treh v osmi šoli razlaga. Stokrat hasnoviteje in prijetniše je, sem kakor pa na sprehod iti. Na sprehodu se le truplo okrepča, pri gospodu Kersniku se pa duh, ki je gotovo imenitniši, oživla in z naj slajimi jedili krepi.

* Ljubljana 4. marca. Danes smo imeli slovesnost za podeljeno vstavo. Ob desetih je bila velka maša. Vojaki in narodni stražniki so se vstopili pred cerkvijo, s svojo pričujočostjo slovesnost povečiti; igrala je muzika narodnih stražnikov, kterih je pa le malo pričujočih bilo. Lansko leto je bilo toliko množice pri tej slovesnosti, da se je vse terlo, in veselje se je na obličju vsacega bralo; letos pa je bilo vse drugač; ljudi malo, od konjkov narodne straže nismo clo nobenega vidili.

* Te dni je prišla komisija iz Dunaja vojaške bolnišnice ogledat. To je bilo gotovo zlo potrebno, ker je bilo, kakor se je splah govorilo, v njih toliko nesnage in nereda, da človeku v njih ni bilo mogoče obstati.

* Pri nas že zlo poprašujejo, kdaj da se bode besednik pravdoslovstva na svitlo dal. Občna želja je, da bi kmalo beli dan vgladal, z veseljem ga bomo sprejeli. Upamo pa tudi, da vlada ne bo odlašala tako važno reč skorej na svitlo spraviti.

Koroško. Deželni in vladni list za koroško kronovino je prišel 26. feb. v nemškem in slovenskem jeziku pervikrat na svitlo.

Primorska. V Cervignani so se neke reči prigodile, zavolj kterih je bilo mnogovojakov tje poslanih.

Horvaška. Na Horvaškem se bodo mende avstrijske tiskarne postave vpeljale.

* Iz Dunaja se v „Südsl. Zeit.“ piše, da bodo Horvati nove tiskarne postave kmalo dobili. Kakor se sliši, se bodo avstrijske tiskarne postave z nekterimi premembami vpeljale! Porotniki horvaški so prošnjo na ministerstvo za tega voljo položili, in tiskarne postave se bodo koj razglasile, da jih le ban poterdi. Ko se to zgodi, bo „Slav. Jug.“ spet izhajati začel, kterega je ban prepovedal. Opravila za vstavo horvaško bodo zdaj in zdaj končane. Porotniki se ne morejo s prisežnimi sodniki v kriminalnih rečeh sprijazniti; upamo pa, da ministerstvo pri tej reči ravno nanje ne bo gledalo. Poštnege oskerbnika je ban opominal, da naj mu v narodnem jeziku dopisuje.

* „Salzburger Zeitung“ od prepovedbe „Slav. Jaga“ med drugim sledeče pravi:

Vsaka stopnja od bana je v tej reči prelomljenje vstave. Po vstavi se nobena postava ne more dati brez da bi bila od cesarja in deržavnega ali deželnege zbor, in le takrat ko deržavni ali deželni zbor ni zbran in se deržava v nevarnosti znajde, opolnomoči 87. §. cesarja z odgovornimi ministri začasno postavo dati. Na drugi način se ne more nobena veljavna postava dati.

* Pisma iz Dunaja naznanijo, da se bode ban 8. marca v Zagreb podal. Kdo ve, če bo to res ali ne, ker smo že tolikokrat čuli od vernitve bana, kar se pa nikdar ni zgodilo. Ako Jelačić zares svoj narod ljubi, gotovo ne bo dalej odlašal se mednj vernuti, ker je zaden čas, sicer bi nas kaka druga misel mogla mučiti začeti.

* Pravijo, da se bo cesar spomladi skoz Zagreb v Terst podal.

Serbska. Čuje se, da je general Majerhofer serbski novine v vojvodini in temišvarskem okrogu že za naprej prepovedal.

Dalmacija. Od novega leta izhaja v Dobrovniku nov časopis pod naslovom „Dobrovnik“. Zapopadek in jezik ga vsm Slovanom živo priporočata. Duh slovanski iz njega močno veje.

* Ministerstvo uka in bogočastja je ukazalo, da naj se mornarske šole v Zadru in Špalati koj pričnejo, v Dubrovniku in v Kotaru naj se pa pred ko bo mogoče na noge spravijo. Tudi nekoliko mlodarov je ministerstvo za tiste ustanovilo, ki se bodo v te šole vpisali.

Česka. V Pragi se je društvo ustanovilo, kterega naloga je, gerške in latinske pisatelje v česki predstavljati.

* „Union“ prinese veselo novico, da, se bodo, kakor se v Pragi govori, volitve za deželni zbor razpisale, in da bo za ti čas obsedni stan nehal. Menimo, da je zdaj že zadni čas, da se potrebno preskerbi, da se bo o pravem času deržavni zbor poklicati zamogel, — da bomo vonder enkrat kaj gotovega zadobili, in vedli, pri čim da smo.

* Ne le v Pragi, kakor smo zadnjič naznanili, tudi po drugih krajih Českega je bil po noči 23. p. m. hud vihar, tako, da je nektere hiše popolnoma odkril, dimnike podiral, okna pobijal; na Veltavi nobena ladja ni mogla odrinuti; v Krudimu je v zvonik strela udarila. Ogenj se je hitro razprostiral, in komej so marljivi gasivci zraven stoječ zvonik in poslopje ognja obvarvali. Enega mladenca je pri ognju en tram, ki je z stolpa padel, pobil, opečenih in ranjenih je pa več; v Skucu,

Hraustovicu in Bitovani je tudi strela zvonike zapalila. Še več drugih nesreč se je t. noč prigodilo.

* Vojaški poveljnik v Pragi je obe česki igri „Jovan Hus“ in „Ziska“ za čas obsede igrati prepovedal.

* V Pragi se mora vsaka česka igra, preden se igra, po povelju vojaškega poglavarja grofa Khevenhüllerja popred v cenzuro dati, nemške igre pa vžtvajo predpravico, ni treba, da bi jih popred kdo ogledoval ali obrezval, preden se na oder vpelejejo; pa sej to je že skorej povsod tako, zakaj bi lih pri igrah ne bilo, saj to nemška enakopravnost tirja.

* „Česka matica“ pripravlja za natis imenik vsih českich pisateljev, od pevcev „kraljodvorskega rokopisa do leta 1846; vsih sedaj živečich českich pisateljev je 387.

* Havliček oznani, da bo naročivne denarje na narodne noviny za sedaj še obderžal, dokler, da bo tiskarna svobodo po cesarskej besedi v djanje stopila, in da bo zamogel svoj časopis kakor popred spet izdajati.

* V okolici Prage so bile v zadnjem tednu tri roparske trope vjete.

Slovaška. Dopisi iz Slovaškega pripovedujejo, da Slovakom zlo dopade, ker so „Slovenske Noviny“ začele v českem jeziku pisati. Nov katoliški list bo začel na Slovaškem tudi v českem jeziku izhajati in sicer v Pestu.

Galicia. Rusinski učeni možji se bodo 13. t. m. zbrali in do 16. se bodo v raznih rečeh pomenkvali.

* Rusinski glavni zbor se zdaj pogovarja, kako bi se zbirke za vstanovitev rusinske narodne znamenitnice vpeljati dale. — Tamošnje deželno poglavarstvo je deželnim gosposkam zapovedala, to nabiro podpirati. To je gotovo dobro znamenje, da je poglavarstvo Rusinom udano.

* V Tarnopolu je bil 14. februarja en list na en vogel nabit, na katerem je bilo zapisano, da se bode mesto na vsih štirih voglih naenkrat zažgalo. Mestni vradniki in vojaške patrole so celo noč po mesto hodili. Pa nič se ni prigodilo. — Kaj da je na ti reči še nobeden ne ve. Pred ko ne je kdo listik nalaš na vogel pilepil.

Austrijska. Ministerstvo uka in bogočastja je načert storilo, po katerem se bodo doveršeni učenci spraševali, ako bodo hotli javne službe dobiti.

* Ministerstvo uka misli v posameznih kronovinah šolske svetovavce zvoliti, kterih naloga bo vodstvo gimnazij in deželnih šol.

* Iz Dunaja se v Union 26. Febr. sledeče piše: Kdor hoče viditi in se prepričati, koliko raznih narodov v avstrijskem cesarstvu živi, naj gre kako jutro na vojaško vadiše, kjer se sto in sto novincev vsako jutro vadi. Mnogo zlo mladih mladenčev pride skorej vsak dan po železnici sem ki se v vojake jemljejo. Vsak jezik, kterega le kak narod v Avstrii govori, se tukaj čuje. To se ve, da je Slovencev povsod naj več, in več častnikov prav po slovnici in gladko, čemur se čuditi moramo, govoriti čujemo. Naj več novincev je sedaj Čehov, Moravcev in Poljcev; le redko se kak od delk najde, v kterem bi bili sami nemci. Kdor to reč umno in modro preudari bi si tega znal na kako globoko premišljevanje priti. Namreč, da so jedno avstrijske armade ne le Jugoslovani ampak tudi njih severni brati. Slovanski novinci so večidel močni, visoke rasti, pogumni in veseli korenjaki. Kaj iz tega izvira naj bravec sam premisliti blagovoli. Naša posadka je bila po noči zbrana; gotovo le za

vajo, ker naše mirno in tiho življenje gotovo temu ni moglo vzrok biti. — Žendarmov imamo tukaj vedno več; ako se bodo ti tudi na Dunaju vstanovili, bomo potem vojake trojne baže imeli, ki bodo za mir, red in varnost čuvali, namreč policaje, municipalno stražo in žendamerijo. — Gospod Verbančič zagovornik „Slavenskega Juga“ v znani tiskarni pravi, ki je bil na bana poslan, da bi dovolil, da bi se „Slav. Jug“ še zanaprj izdajati smel, ni nič opravil, in se bo zastonj v Zagreb vernul. Ban Jelačić je Verbančiču očitno rekel, da, dokler se na Horvaškem avstrijske tiskarne postave ne vpeljejo, „Slavenski Jug“ ne sme na dan priti. — Od tod se bo mende telegraf v Prešborg napeljal, pa ne poleg ceste, ampak pod zemljo.

* Na Dunaju izhaja dvakrat na teden nov slovenski časopis „Viestnik dla Rusinov Avstrijskoj deržawy“. Ti časopis je vradni list za avstrijske Rutence. Vreduje ga gospod Ivan Kolovacky, brat profesorja rutenskega jezika in slovstva v Lvovu.

* Avstrijska vstanovna osnova za Nemčijo je bila na štir nemška kraljestva razposlana; vladarstvo prihodnje deržave bi peljalo vodstvo, v katerem bi Avstrija in Prusia po dva glasa imele, Bavarsko enega, druge deržave pa bi se ne smele pri vodstvu vdeležiti. Tako pripoveduje „Deutsche Zeitung“, kateri je pa le malo verjeti.

* Vredništvo deržavnega zakonika in vladnega lista stoji neposredno pod ministerstvom pravosodja in stanuje v poslopju ravno tega ministra. Vodja vredništva je ministerjalni svetovavec in profesor Hye, kteremu razni ministri postave za deržavni zakonik in vladni list izročé. Za vsak jezik je poseben vrednik postavljen, potem en soprestavljavec in pregledovavec kterega naloga je postave od vrednika njemu izročeno pregledati ali so popolnoma strinjajo z izvirnimi in čuvati, da nikjer od izvirnega spisa ne odstopijo. Vredniki so sledeči: Vrednik nemškega jezika je ministerjalni koncipist Dr. Wagner, pregledovavec ministerjalni svetovavec Hye; taljanskega jezika vrednik Maffei, svetovavec pravice na Koroškem, pregledovavec ministerjalni vradnik Bolca; madjarskega jezika vrednik ministerjalni koncipist Somosy, pregledovavec sektioniski svetovavec Nagy; romanskega jezika vrednik Notar Babeš, pregledovavec dvorni in sodniški opravnik Dobran; českega jezika vrednik ministerjalni koncipist Dr. Anton Beck (sedaj ministerjalni vradnik Anton Rybička), pregledovavec profesor Šembera; poljskega jezika vrednik profesor Kavecki, pregledovavec ministerjalni svetovavec Strojnowski; rusinskega jezika ministerjalni official Wislobocki, pregledovavec ministerjalni svetovavec Saškievič; slovenskega jezika vrednik Matevž Cigale, ministerjalni koncipist, pregledovavec dvorni in sodniški pravdosrednik Dolenc; ilirskega jezika Uzarevič, pregledovavec ministerjalni koncipist Petranovič; serbskega jezika ministerjalni koncipist Petranovič; pregledovavec Uzarevič. Letno plačilo vrednikov je 900 goldinarjev z pridavkom za stanovanje, plačilo pregledovavcov pa 600 glod.

* 19. t. m. je prišel pervikrat rusinski časopis „Wiestnik“ na Dunaju na svitlo.

* Ministerstvo je ukazalo, da taki vradniki, ki so zavolj hudodelstev službo zgubili, ne morajo več v deržavne službe priti; ako bi se kak tak vonder kam v službo vlezal, se mora hitro odstraniti.

* „Wanderer“ piše: Včerajšno daljnopisno naznanilo poterdijo današnji dopisi iz Pariza od 24.

februarja. Časopis „Napoleon“ pravi: „Ker je Prusia za potrebno spoznala svojo armado za vojsko pripraviti, je francoska vlada sklenila, posadke v izhodu Francoskega pomnožiti. Ti previden sklep naj pa obnega mnenja ne preverže, ker le toliko hoče, da se francoskemu imenu prirojena čast v zunajnih deržavah ohrani.

Ogerska. Na cesto, ki iz Pešte v Szolnok pelje sta bila dva pešna polka poslana, ki imata povelje popotnike roparjev varovati, ker sedaj o teh krajih ze nobeden varen ni bil.

* Kakor na Českem, je bila tudi na Ogerskem neizrečena nevihta. V Peštu je en zid poderla, ki je enega barkovodja podsul, v Budi je pa ena strešna opeka neki ženski na glavo padla in jo ubila.

* Ko je 15. januarja poglavarstvo samborskega okrožja zavolj silne nadlege volkov lov nanje napovedalo, je en divji merjasec, ki ga je že dva dni popred nek lovec obstrelil, tako hitro dva lovca napadil, da se mu nista mogla hraniti, akoravno sta basane puške imela; enega je popolnoma stergal, drugemu pa le noge zlo poškodoval.

* V Komarnu je okrog 200 hiš voda podkopala in poderla. V celej okolici je vez živež vboгим ljudem pobrala, v nekterih vasih je tudi živina potonila. Prebivavce nesrečnega Komarna, ki so toliko terpeli že pred povodnjo, ne čaka zdaj družega kakor beraška palica.

* Vedno se čuje, da je Donova na Ogerskem zlo veliko škode naredila.

* Sliši se, de se je več ogerskih holarjev namenuli spomladi avstrijsko zemljo zapustiti in se za več časa v kako zunajno deržavo preseliti; nekteri so že ta sklep doveršili.

Lombardo-ben. kraljestvo. Čuje se, da je v Palmanovi nemir vstal, pa vojaki so ga hitro vdusili.

Tuje dežele.

Bosna. Vstaja v Bosni se je menda že vnela; vstajniki so se že s turškimi vojaki bili. Vzrok teh dogodb so težko sami davki. Prihodnje dni bomo gotovo kaj več od tega čuli.

Turska Serbska. Na Serbskem se vedno za vojsko pripravljajo; topove neprenehoma vlivajo in z vsim se preskerbujejo, kar je v vojski potrebno.

Gerska. Francoska vlada je posredstvo med Anglezi in Gerki prevzela; toraj morajo Angleške barke nehati Gerkom silo delati.

Laška. Neapel. Gora Vesuv na Neapolitan-skem je ti mesec strašno začela ogenj bljuvati; lavo je blizo mesta Neapel nanesla. — Veliko škode je napravila.

* Sardinia. 22. februarja je bil sodbeni sklep 17 morivcom naznanjen. Pri tej priči se vde-rejo morivci v divji zlobi na enega med njimi, ki jih je izdal; pa on je skočil čez sodno pregrado in se je rešil. Zdaj pa začne boj med morivci in žendarmi na smert in življenje. Vradniki so strašno hitro pete odnesli, žendarmi pa dolgo niso mogli hudodelnikov vkrotiti. En morivec je bil do mertvega vstreljen, več jih je bilo ranjenih.

* Rim. V Rimu še vedno francoski vojaki niso varni, večkrat se prigodi, da je kak med njimi umorjen. 19. febr. so Francozi enega Rimca z imenom Fortunato Gatti ustrelili, ker je enega vojaka umoril.

Francoska. Verjetne novice pravijo, da se francoska vlada noče z Avstrijo in Prusio ne le zjediniti proti Švajci se vzdignuti, ampak da jima bode, ako Avstrija in Prusia Švajci vojsko napoveste, 200.000 vojakov nasproti postavila.

Lepoznansko polje.

Opomin k veselju.

Veseli bodimo, bratje, veseli!
 Vetrovom skerbi moreče
 Pustimo, tugo in žalost,
 Pustimo kasanje.

Še sije na nebu luna sreberna,
 Še verne se vsako léto
 Pomlad, se verne zelenje
 In cvetje na drevje.

Še cvete, zori še terta po solčnih
 Goricah, in vino zlato
 Preganja skerb in težave,
 Preganja oblake.

Med travo se bistri potok razljiva
 Navdolj po svitem kremenju,
 V germiču zraven prepeva
 Na vejici slavec.

Kak lepa je zemlja, kak je nebeška!
 Ko vstane iz morja zjutraj
 Spet solnce, rože cvetejo,
 Prepevajo tice.

Na zemlji je raj, na zemljo nebesa
 Kapljajo so vsako zarjo,
 Jehova dih se razljiva
 Po berdih, po dolih.

Priliznjene sapice zibljejo v drevja
 Verheh se, šumljajo kakor
 Kerubskih ceter septanje,
 Ko pesem nebeška.

In bratje! v pozemskih tacih nebesih,
 Ki vredne so dane biti
 Serafom v dom in svetnikom,
 Ne bomo veseli?

Dokler mi še persi bodo dihale,
 Oživljala duša truplo,
 Iz žile v žilo kri tekla,
 Se čem veseliti.

Vzamite muhe, protne radosti,
 Vetrovi! skerbi moreče
 Vzamite, tugo in žalost,
 Vzamite kasanje!

Gornicki.

Pad Carigrada.

(Dalje.)

Ozrimo se še na mestno zidovje in razno razdeljene vojake, ki so ga branili. Ker je bilo naj večje prizadetje Turkov, pri vratih sv. Romana mesto napasti, torej tu začnemo in se obrnemo na desno proti barkostaji in morju in od zlatih vrat spet nazaj k vratom sv. Romana. Tu, kjer je bila naj večja nevarnost, je stal cesar sam in Giustiniani s tri sto Genuezi; zraven ležeča vrata tisuč mož sta branila brata Paolo in Antonio Troilo Bochiardi, ki sta med obsedo Turkom mnogo škode storila, razstreljeno zidovje na svoje stroške popravljala in s svojo kervjo branila. Theodor in Jovan Grant sta bila varha vrat Kaligaria. Cesarsko poslopje je branul Hironym Minotto, in kapitan Leonardo de Langasco lesena vrata in turn Anemas. Po celi dolgosti barkostaje je zapovedoval Luka No-

taras, za njim Gabriel Trevizano z štir sto benečanskimi zlahtniki, in Andria Dinio, stotnik galej je stal pred barkostajo. Španski poslanec, Pedro Giuliani je zapovedoval na morskem ozidju od Bukaleona do Kontoskaliona in benečan Kontareno, zapovedovavec zlatih vrat poleg morja do Psamatie. Med zlatimi vratmi in virnim poslopjem je imel stražo Moric Kataneo in zid od vrat Selymbria do sv. Romana je varoval Theophil Paläologos.

Gerkov je bilo blizo šest tisuč, tujcev na pol toliko. Že so mislili obleženi, da so rešeni, ker se je v turškem taboru novica raztrosila, da Lah in Ogri Gerkom v pomoč hite. Tri dni je strah Turke spreletval. Na večer tretjega dne se je pa nad Carigradom neka svitloba pokazala, ktera je med Turki spet serčnost in pogum obudila, ker so mislili, da je Bog na Kristjane jezen in jim s smertjo žuga. Še enkrat pokliče Mohamed vojaški svet in sklenjeno je bilo mesto napasti. To se je zgodilo 27. maja 1453, ko so Gerki praznik vsih svetnikov obhajali. Drugo jutro postavi sultan armade v dveh razdelkih v red; brodivje osemdeset galej skupej, postavi od lesenih do vrat Platea, ostale barke so se vstavile pred barkostajo v velik polomesec. Turški oddelek pri zlatih vratih je imel čez sto tisuč mož in na levi strani tabora čez petdeset tisuč; zadej je stalo sto tisuč mož za pomoč, Mohamed v sredi s petnajst tisuč Janičarov. Ko 28. maja 1453 sonce zahaja, je bil cel turški tabor za naskok pripravljen. Vpitje iz tabora: La ilah illallah, in Kyrie eleison iz mesta se je mešalo v železno rožlanje. Sultan in cesar sta svoje vojvode opominovala. Cesar se je podal v Ajo Zofjo, kjer je svete Zakramente prejel z mnogo velikaši. Iz cerkve gre na morski breg in prosi okrog stoječe za odpušanje. Vse se je jokalo. Potem se vsede na konja, jezdi poleg ozidja in straže opomina; pa to noč ni nobeden oči stisnul, ne na ozidju, ne v turnih. Ko petelin vpervo zapoje prijezdi cesar na svoje mesto, do vrat sv. Romana.

(Dalje sledi.)

Nenavadne besede v prevdarek.

Peslájnar, tudi psoglav (*κυνόκεφαλος*; Hundskopf) je zmišljena zver, ki pravijo, de ima vso človeško podobo, le glava je pasja. Pravijo, da ljudi je. Te lovi, jih v svoje kočee ali v druge prebivališa zapre, če so kumerni, jim vsake verste gojzdnih in drugih jedil nanaša, tako dolgo, da se zredé in odebelé, potem jih zakolje in sné.

Réma.

Rájželj (Ijna), prekle, na kterih meso visi, de se suši.

Ruménčiki, rumenci, taki čemerli.

Samojéja, taka roža ali cvetica, rumenkastega cvetja.

Svéderec, cvetica višnjeve barve.

Skakavec, pomeni pri nas majhin slap potoka, ali kakšniga vrelčika, Bachwasserfall.

Silna, tako imenujejo pušico na palici, v ktero pri nekterih cerkvah cerkovnik med pridigo, ali kader je, milodarove pobira.

Smólc, tako zeliše, ki se prijema (Klebekraut).

Svedrati, to kar verteti.